

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)	487214		

Middelburg, 26 augustus 2024

Geachte voorzitter,

In de vergadering van Provinciale Staten op 5 juli 2024 zijn vragen gesteld over het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Met deze brief lichten wij de voortgang in dit programma toe en voldoen wij aan de toezeggingen (nr. 16 commissie Ruimte 23/02/24 en nr. 31 en nr. 32 PS 05/07/24). Wij stellen voor deze toezeggingen van de lijst af te voeren. Tijdens het verdere proces blijven wij uw Staten actief informeren.

Achtergrond van het programma

Het ministerie van Defensie zoekt in heel Nederland naar ruimte voor uitbreiding van bestaande en vestiging van nieuwe activiteiten. Het ministerie stelt hiervoor een programma op: het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Dit is een programma in de zin van de Omgevingswet, daarom is participatie verplicht. Het ministerie geeft in haar participatieplan aan dat het doel van de participatie niet is om inhoudelijk draagvlak te krijgen voor de ontwikkelingen, maar wel dat iedereen een mening kan geven over de plannen, inclusief zorgen, risico's en andere aandachtspunten. Het besluit over defensieactiviteiten is een bevoegdheid van het kabinet. Alle actuele en toekomstige informatie over het NPRD vindt u op de website die het ministerie hiervoor heeft opgezet: <https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie>.

Stappen in het proces

In het NPRD staat welke stappen worden gezet richting besluitvorming. Het startpunt was een inventarisatie van alle activiteiten van Defensie waar meer fysieke of milieuruimte voor nodig is. Voor deze activiteiten is vervolgens een inschatting gemaakt welke locaties geschikt zijn en in welke gebieden mogelijkheden kunnen liggen (concrete locaties, zoekgebieden of in het hele land). Het overzicht van deze activiteiten en locaties is eind 2023 gedeeld als onderdeel van de volgende stap. Dat is het onderzoeken van effecten op de omgeving.

De effectbeoordeling start met een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Dit is de startnotitie voor een milieueffectrapportage (planMER) die Defensie laat opstellen ter voorbereiding van het NPRD. Per brief van 6 februari 2024 hebben wij namens de provincie een zienswijze ingediend om aandacht te vragen voor effecten van mogelijke nieuwe activiteiten in Zeeland. Voor Zeeland ging het op dat moment om gegarandeerde havencapaciteit voor de Host Nation Support (locatie Vlissingen), laagvlieggebieden voor helikopters (in een zoekgebied) en nieuwe helikopterlandingsplaatsen en oefenterreinen met graafmogelijkheden. Daarnaast zijn er effecten te verwachten van ontwikkelingen die net buiten de provinciegrens liggen, met name op en rond Vliegbasis Woensdrecht. Conform onze toezegging in de commissie Ruimte van 23 februari 2024 hebben wij in onze zienswijze in het bijzonder aandacht gevraagd voor de belangen van natuur en agrarische sector.

Op 31 mei 2024 heeft Defensie een Nota van Antwoord gepubliceerd. Naar aanleiding van de (landelijk meer dan 2200) zienswijzen wordt in de planMER voor veel onderwerpen meer of

uitgebreider onderzoek gedaan naar mogelijke effecten. Dit geldt onder andere voor paardenhouderijen, woningbouwplannen, natuur, energienetwerken, recreatie en gezondheid. Wij constateren dat hiermee invulling wordt gegeven aan door ons gevraagde aanvullende onderzoeken.

Ter toelichting van de Nota van Antwoord heeft Defensie in het hele land informatiebijeenkomsten gehouden. De organisatie van en communicatie over de bijeenkomsten is door het ministerie zelf verzorgd. Aanmelden was mogelijk via de website van het ministerie. Defensie heeft ervoor gekozen om de bijeenkomsten niet breed uit te meten op de sociale media, omdat het er daarvoor te veel waren. Voor ons was dit aanleiding om via de provinciale sociale media aandacht te besteden aan de bijeenkomst in Middelburg, namelijk op 17 juni via X, Facebook en LinkedIn. Er was geen sprake van een opdracht van of afspraak met defensie dat de provincie hier over zou communiceren.

Op de informatiebijeenkomst van Defensie op 20 juni in Middelburg zijn de NRD en de hoofdlijnen van de ontvangen zienswijzen toegelicht. De presentatie die is gehouden en een kort videoverslag zijn te zien op <https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie/informatiebijeenkomst>.

Vergeleken met bijeenkomsten elders in het land was de opkomst in Middelburg klein. Of dit het gevolg was van beperkte communicatie is niet bekend. Het kan ook zijn dat het onvoldoende helder is wat de plannen van defensie voor de directe leefomgeving kunnen gaan betekenen. Naar onze mening is die helderheid op de bijeenkomst zelf ook niet gegeven. De verwachte intensiteit van de oefenvluchten blijkt geheel afhankelijk van keuzes die later in het proces worden gemaakt. Daarnaast is het zoekgebied zoals dat in de NRD in Zeeland is ingetekend volgens aanwezige medewerkers van defensie niet realistisch en moet de grens van het gebied als indicatief worden beschouwd. Als het zoekgebied wordt gewijzigd, zal dit naar onze mening in de planMER moeten worden meegenomen. In onze formele reacties kunnen wij ons uitsluitend baseren op de informatie die door de minister is vastgesteld en vrijgegeven.

Vervolg van het proces

In september 2024 verwacht Defensie de eerste onderzoeksresultaten van de planMER gereed te hebben. Zodra deze beschikbaar zijn, zullen wij u hier over informeren. Wij hopen dat de onderzoeksresultaten voldoende inzicht geven in de effecten van de activiteiten waar Zeeland voor in beeld is. Dit inzicht is bepalend voor onze inzet voor het vervolg van het proces. Op 14 oktober bespreken wij de onderzoeksresultaten en de consequenties daarvan met de Staatssecretaris van Defensie. In dit gesprek zullen wij ook aandacht vragen voor uitgebreidere communicatie in de vervolgfase. Hiermee geven wij invulling aan de toezeggingen van gedeputeerde Van der Velde in uw vergadering van 5 juli over dit onderwerp.

Begin 2025 zal het kabinet een Ontwerp Nationale Beleidsvisie NPRD vaststellen met de definitieve planMER. Het kabinet zal daarin voorkeursalternatieven opnemen voor de opties die eerder zijn onderzocht. Op dat moment wordt duidelijk of het voornemen blijft bestaan voor nieuwe defensieactiviteiten in Zeeland. De beleidsvisie wordt ter inzage gelegd waarna het mogelijk is om zienswijzen in te dienen. Wij zullen u voordat wij de zienswijze indienen informeren over onze reactie.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.